

**Horia Teculescu kulturellen Bindungen mit den rumanischen Intellektuellen in der
Zwischenkriegszeit
(Zusammenfassung)**

Horia Teculescu war in der Zwischenkriegszeit eine der wichtigsten Persönlichkeiten aus Schäßburg und hat sich großen Zuspruchs seitens der kulturellen Elite aus Rumänien erfreut.

Direktor des Lyzeums "Principele Nicolae" aus Schäßburg, Schriftsteller und Vorsitzender bei "Astra", Horia Teculescu hat feste Beziehungen mit den markantesten Intellektuellen des Landes geknüpft und aufrechterhalten und schaffte es Schäßburg zu einem der wichtigsten Kulturellen Zentren.

**SE POATE VORBI DE O ROMÂNIZARE INTERBELICĂ
LA SIGHIȘOARA?**

Adonis P. Mihai

Fenomenul românizării în România Mare constituie un domeniu important de cercetare pentru istoricii români și străini cu preocupări istoriografice asupra perioadei interbelice.

Printre cercetătorii care s-au ocupat în ultimii ani de acest proces, care s-a derulat cu intensități diferite în provinciile unite cu Vechiul Regat în 1918 se numără și Irina Livezeanu (*Cultură și naționalism în România Mare 1918 – 1930*, București, 1998),¹ Mariana Hausleitner (*Românizarea Bucovinei. Impunerea pretenției național-statale a României Mari 1918 – 1944*, München, 2001)² și Dietmar Müller (*Cetățenia revocată. Evreii și musulmanii ca elemente de alteritate în codul național românesc și sârb. Concepte etnonaționale de cetățenie*, Wiesbaden, 2005).³

Irina Livezeanu a analizat în prima parte a lucrării sale modalitatea prin care statul român prin guvernele sale de la București a dorit românizarea Bucovinei, Basarabiei și Transilvaniei.

După 1918 elementul românesc din Ardeal a trebuit să înfrunte minoritatea maghiară nemulțumită, precum și minoritățile germană și evreiască, mai urbanizate și deținătoare de privilegii istorice mai mari decât cele ale românilor.⁴

Amprenta lăsată de români asupra peisajului urban al Transilvaniei era mai slabă decât prezența lor numerică. Orășenii români se grupau în trei categorii: cei cu statut înalt – doctori, preoți, învățători, profesori, avocați, ziariști, întreprinzători, care își desfășurau activitatea doar în cadrul comunităților românești, unde erau oarecum „ghetoizați”; o doua categorie era formată din orășeni români din clasa săracă, cu slujbe mărunte, servitori și muncitori necalificați și a treia categorie de orășeni, alcătuită din cei care își asimilaseră limbile și culturile urbane neromânești, ceea ce a făcut ca ei să prospere și să-și ridice statutul social în sistemul maghiar. Succesul lor

1 Irina Livezeanu, *Cultură și naționalism în România Mare 1918 – 1930*. Traducere din limba engleză de Vlad Russo, București, Ed. Humanitas, 1998.

2 Mariana Hausleitner, *Die Romänisierung der Bukowina: Die Durchsetzung des nationalstaatlichen Anspruchs Grossrumäniens 1918 – 1944 (Românizarea Bucovinei. Impunerea pretenției național-statale a României Mari 1918 – 1944)*, R. Oldenbourg Wissenschaftsverlag, München, 2001.

3 Dietmar Müller, *Staatsbürger auf Wiederruf. Juden und Muslime als Alteritätspartner im rumänischen und serbischen Nationcode. Ethnonationale Staatsbürgerschaftskonzepte 1878 – 1941 (Cetățenia revocată. Evreii și musulmanii ca elemente de alteritate în codul național românesc și sârb. Concepte etnonaționale de cetățenie)*, Wiesbaden, Harrassowitz Verlag, 2005.

4 Irina Livezeanu, *op. cit.*, p. 157.

a fost plătit însă cu pierderea identității lor etnice.

Caracterul estompat al comunității urbane românești din noile zone era agravat și de cultura străină ce impregna instituțiile culturale majore moștenite de România Mare – școlile, universitățile, mijloacele de informare - presa, teatrele.

Statul birocratic supradimensionat al României în alianță cu intelectualitatea naționalistă ale cărei posturi le-a asigurat a început să compenseze slăbiciunea societății civile urbane a etnicilor români cu o politică culturală activă intervenționistă. S-a urmărit transformarea infrastructurii educaționale a țării în favoarea românilor, dezvoltând elita etnică românească a țării, înlăturând elitele neromânești și românizând instituțiile și orașele țării întregite.

Studiul Mariane Hausleitner pornește de la prezentarea situației sociale, economice și naționale a Bucovinei multietnice din Imperiul austro-ungar și dezbate mai apoi, pe larg perioada interbelică din Bucovina cu încercările sistematice ale guvernelor de la București de a omogeniza etnic această provincie alipită în 1918. Față de alte regiuni unite în 1918, Bucovina avea o populație de 59% formată din minorități naționale (ucrainieni, ruși, evrei, germani, polonezi, maghiari), astfel că explozia naționalismului autohton susținut de București a fost inevitabilă. Radicalizarea acestui fenomen se găsea în urmările primului război mondial și în intensificarea acțiunilor antisemite. Studiul redă măsurile administrative folosite de București pentru românizarea forțată, reacțiile defensive ale minorităților și abuzurile administrației de stat din teritoriu. Paralel cu radicalizarea forțelor și grupurilor naționale românești a avut loc și radicalizarea minorităților din zonă, amenințate cu pierderea identității lor naționale prin măsurile luate de către statul român în domeniul învățământului, presei, bisericii, culturii tradiționale. Era în fapt o deznaționalizare dirijată din partea statului român care a determinat o ofensivă a minorităților naționale din această regiune a României Mari.⁵

Cel de al treilea autor, Dietmar Müller, indică forma prin care majoritatea a înțeles să integreze minoritățile în România Mare, respectiv în Iugoslavia – Serbia. Pentru aceasta a urmărit constituirea codului național al celor două state și concepția despre cetățenie, despre regulile de includere sau de excludere de la statutul de cetățean.

După Dietmar Müller obsesia etnicității și adversitatea față de minorități nu au fost apanajul partidelor extremiste de dreapta, ci au cuprins și pătri sociale mai largi, devenind codul specific în discursul public românesc interbelic. La formarea unei astfel de atitudini, sistemul de învățământ, prin componentele sale, a contribuit într-o mare măsură. În comparație cu codul național al sârbilor din acea perioadă, care s-a construit în raport cu elementul de alteritate reprezentat de musulmani, codul național românesc s-a definit în mare măsură prin raportarea la evrei.⁶

5 William Totok, *Un studiu de referință în Observatorul cultural*, nr. 108, 19 martie 2002.

6 Bogdan Murgescu, *Etnicitate versus naționalism în Observatorul cultural*, nr. 310, 2 martie

Românii au descoperit foarte repede că a fost mai ușor să proclame Unirea, să câștige confruntările militare, să obțină recunoașterea internațională decât să dobândească o poziție dominantă în viața economică, socială și culturală a Transilvaniei. Etnicii minoritari nu au fost ușor de dislocat din pozițiile pe care le ocupau de generații întregi în profesii, în școli și în orașe.

Populația românească trebuia să își constituie o clasă de mijloc și elite naționale, în detrimentul aristocrației și burgheziei maghiare, germane și evreiești existente în Transilvania. Și aceasta se putea realiza numai prin „românizarea” orașelor. „Românizarea” acestora nu a însemnat „românizarea” populației urbane, deznaționalizarea maghiarilor, germanilor și a celorlalte minorități etnice, ci efortul statului român de a dezvolta elite de origine etnică românească, astfel încât să poată înlocui în special elitele maghiare care guvernaseră până atunci. Abia în anul 1992 procentul populației urbane românești din Transilvania a ajuns la nivelul procentului de populație românească din provincie – 75%, iar procentul de populație urbană maghiară din Ardeal să coboare la nivelul procentului de populație maghiară din regiune – 20%.⁷

În cele ce urmează am dori să prezentăm câteva date privind unele componente ale procesului de românizare, care s-a desfășurat la Sighișoara în perioada interbelică. Am avut în vedere administrația județului Târnava Mare și a orașului reședință Sighișoara, românizarea posturilor de funcționari publici din oraș, crearea învățământului liceal românesc la Sighișoara, românizarea denumirilor străzilor și piețelor orașului, alegerile locale de la Sighișoara din anul 1934.

Teritoriul Regatului României era împărțit administrativ în perioada interbelică, după cum bine se cunoaște, în județe și comune urbane sau rurale, cu personalitate juridică, patrimoniu și organe proprii de conducere. Județele se împărțeau în circumscripții administrative – plase – pentru controlul mai facil al activităților autorităților locale.

Județul Târnava Mare era unul din cele 71 de județe ale României Mari și avea în componența sa administrativă 6 plase: Sighișoara, Mediaș, Agnita, Rupea, Saschiz, Șeica Mare. Județul avea un oraș reședință – Sighișoara, un oraș nereședință – Mediaș, 197 comune rurale și 2 sate.⁸ Orașul reședință de județ - Sighișoara - cu o importanță economică și culturală, concentra organele administrației județene și locale.

Orașul era condus de un primar și de un ajutor de primar (puterea executivă) și era administrat de un consiliu comunal (organ deliberativ). În componența consiliului erau 28 membri, o parte consilieri aleși și o altă parte consilieri de drept. Primarul era

2006.

7 Lucian Leuștean, *România și Ungaria în cadrul “Noii Europe” (1920 – 1923)*, Iași, Ed. Polirom, 2003, pp. 95-97.

8 *Monografia Județului Târnava Mare*, Sighișoara, Tipografia Miron Neagu, 1943, p. 175.

numit de către consiliul comunal, dintre consilierii aleși.⁹ La Sighișoara în perioada interbelică consiliul local a ales următorii primari: August Leonhardt, care și-a continuat primariatul din timpul Imperiului austro-ungar (din 1910) și în România Mare (până în 1930); Wilhelm Seiwerth (1932 – 1933); Aurel Mosora (1934 – 1937);¹⁰ Nicolae Alduleanu (1937 – 1938), Ioan Ioanovici (1939 – 1940).¹¹ O dată cu primarul Aurel Mosora (P.N.L.), primul primar român al localității, românizarea orașului a intrat într-o altă etapă, după cum vom vedea în continuare.

La Sighișoara s-a aflat în anii interbelici și administrația județului Târnava Mare. Administrația județeană a fost exercitată de consiliul județean, organ deliberativ al delegației județene și a prefectului. Asemeni consiliului comunal și consiliul județean era compus din membri aleși și membri de drept, numărul membrilor aleși fiind în raport cu populația județului, județul Târnava Mare având 24 de consilieri județeni.

În fruntea administrației județului s-a aflat prefectul, reprezentantul guvernului în teritoriu și conducătorul administrației județene. La Prefectura județului Târnava Mare s-au succedat în perioada 1919 – 1941 un număr de 21 prefecti, reprezentând diversele partide politice care au guvernat România în acei ani.¹² Cel mai lung mandat de prefect l-a avut liberalul Ioan Prescurea (25 ianuarie 1922 – 3 aprilie 1926), în rest aproape în fiecare an prefectul se schimba.

Deși primul prefect român a fost numit la 11 ianuarie 1919 în persoana avocatului dr. Dionisie Roman din Mediaș, unii dintre funcționarii minoritari și-au continuat activitatea în cadrul administrației județene românești, după depunerea jurământului de fidelitate față de statul român. Au existat funcționari maghiari care s-au pensionat abia în anul 1939.

Primul consiliu județean s-a constituit abia la 1 august 1926, prefect al județului Târnava Mare fiind Aurel Popa, iar subprefect avocatul Simon Balint. Din acest consiliu au făcut parte 24 de membri aleși și 10 consilieri de drept.¹³ Dintre consilierii aleși 10 erau din Sighișoara, iar din rândul celor de drept, 8. Din punct de vedere etnic primul consiliu județean din Târnava Mare avea următoarea componență: 52,94% români, 41,17% sași, 5,89% maghiari.

Pentru a ilustra fenomenul de românizare la Sighișoara din punct de vedere administrativ ne-am oprit asupra a două exemple, cu profunde consecințe în plan socio-economic.

Pentru început atenția noastră a fost atrasă de o solicitare a sașilor sighișoreni

9 *Enciclopedia României*, București, 1936, vol. I, p. 307.

10 *Schäßburg. Bild einer siebenbürgischen Stadt*. Herausgegeben von Heinz Brandsch, Heinz Heltmann und Walter Lingner, Rautenberg Verlag, 1998, p. 119.

11 Traian Bosoancă, *Mureșenii și Marea Unire*, Târgu Mureș, Ed. Ardealul, 2000, p. 124.

12 *Monografia Județului Târnava Mare*, p. 226.

13 *Monografia Județului Târnava Mare*, pp. 186-187.

publicată în ziarul local de limba germană *Groß-Kokler Bote* la începutul anului 1931 și care purta un titlu sugestiv - *Solicităm mai multe posturi de funcționari pentru sași*.¹⁴ Textul debuta cu o afirmație oarecum surprinzătoare – „*Fraților noștri români le place în ultimul timp, din nou, să joace rolul celor asupriți*”, cu atât mai mult cu cât era scrisă în 1932, la 13 ani de la unire. Români din orașul Sighișoara ceruseră repartizarea tuturor posturilor de funcționari în raport cu numărul de locuitori, mai ales în domeniile unde sașii, datorită ponderii lor, mai dețineau puterea decizională. Sașii își simțeau amenințate de către români, posturile administrative, cele de funcționari publici. Autorul articolului ajungea la un moment dat chiar să întrebe: „*Care e de fapt situația cu această asuprire a elementului românesc?*!” și prezenta realitatea exactă a timpului cu cifre, într-un tabel comparativ – numărul românilor, respectiv numărul sașilor angajați în instituțiile publice din Sighișoara anulului 1931. Din cele redade de către publicația germană *Groß-Kokler Bote* funcționarii români dominau în proporție de 100% posturile din administrația spitalului și cele de medici, cele din poliție și Siguranță, din prefectură (conducerea ei propriu-zisă), din tribunal, direcția agricolă, serviciul de standardizare, din transporturi, ocolul silvic, serviciile poștale, inspectoratul școlar. Funcționarii de etnie germană dețineau majoritatea doar în magistratură și în cadrul personalului Uzinei Electrice a orașului. Astfel că proporționalitatea dintre funcționarii sași și cei români era de 18% la 82%, deși sașii reprezentau încă 40,17%, iar românii doar 33,49% din populația orașului. Etnicii români din localitate au avut de partea lor în toată această perioadă prefectura și guvernele de la București, iar din 1934, după cum vom vedea în continuare, și primăria orașului Sighișoara.

Aceasta era situația funcționarilor în orașul unde sașii mai dețineau încă majoritatea relativă în cadrul populației și într-un județ – Târnava Mare – în care aveau aproape majoritatea absolută și implicit plăteau cele mai multe impozite!

În partea a doua a textului autorul, oarecum indignat de ceea ce reflectau procentele, ajungea să declare: „*Este strigător la cer cum sașii sunt scârbiți și presați să plece din toate funcțiile. Putem presupune, că peste puțin timp abia dacă vom avea undeva un funcționar sas, în timp ce frații noștri români chiar își creează noi posturi dacă nu ne vom impune energic punctul nostru de vedere!*”

De fapt prin acest articol sașii trăgeau un semnal de alarmă față de politica de românizare a administrației românești din județ și din orașul Sighișoara, prin promovarea etnicilor români în posturile de funcționari. Sașii se aflau în situația de a cere ca și membrii comunității germane să fie angajați pentru posturile de funcționari din instituțiile publice ale orașului sau să fie păstrați ca funcționari, în raport direct cu procentul pe care această populație îl reprezenta, asemenea etnicilor români. A fost o cerere perfect justificabilă din punct de vedere demografic, însă situația în această

14 *Groß-Kokler Bote*. Nro. 2766, den.3 Januar 1932, LIV.Jahrgang, pp. 3-4. Mulțumesc și pe această cale

d-lui Virgil Jitariuc pentru traducerea textului din limba germană.

direcție nu mai avea cum să se schimbe în favoarea etnicilor germani. „Socotelile” administrației românești au fost cu totul altele față de ceea ce sperau și își doreau sașii. Finalul articolului reproducea o întrebare retorică la adresa românilor: „*Oare uită românimea, promisiunea sa de la Alba Iulia – fiecare popor să aibă învățământul, administrația și justiția în propria sa limbă prin persoanele din interiorul său? Noi nu renunțăm la acest drept!*”

Chiar dacă sașii nu renunțau la acest drept, promisiunea de mai sus nu a fost ținută niciodată de guvernele României din perioada interbelică în raport cu minoritățile sale din Transilvania. Acțiunile politice ale acestora au fost concentrate tocmai pentru modificarea peisajului demografic urban ardelean prin măsuri administrative, economice sau legislative. Sașii pretextau pe bună dreptate Rezoluția de la Alba Iulia pe baza căreia ei au și fost de acord cu unirea din 1918 a Transilvaniei cu Vechiul Regat al României și mai apoi cu apartenența lor statală la România Mare. Dar invocarea acesteia la 13 ani de la proclamație era mult prea tardivă, iar politica dirijată de românizare și-a urmat cursul său forțat, cu sprijinul administrației românești din regiune.

Informațiile referitoare la numărul funcționarilor de etnie germană și de etnie română din Sighișoara în anul 1931 reflectau într-o lumină nouă cei 13 ani de eforturi în domeniul românizării instituționale. Rezultatele ar fi fost, probabil, și mai „fructuoase” dacă administrația locală din acel moment – Primăria cu serviciile sale – ar fi fost conduse de români.

Altă ilustrare eclatantă privind amploarea fenomenului de românizare, de această dată în administrația locală, a fost românizarea personalului primăriei Sighișoara între anii 1926 – 1937 (11 ani). Numărul total al funcționarilor care lucrau în cadrul primăriei a fluctuat între 34 și 46. Din anul 1926 a început scăderea numărului de funcționari sași, de la 86,49% la 57,50% în 1934/1935 și 21,74% în 1936/1937. În schimb funcționarii români au avut o evoluție ascendentă, de la 10,81% în 1926, la 30,55% în 1934/1935 și chiar 73,91% în 1936/1937. Funcționarii maghiari nu au înregistrat fluctuații spectaculoase, ei situându-se în cei 11 ani între 2,28% și 7,50% din totalul funcționarilor.

Numirile funcționarilor români din administrația locală s-au făcut mai ales din anul 1933, în 1937 fiind înregistrați la Primăria orașului Sighișoara un număr de 34 români (73,91%), 10 sași (21,74%) și doar 2 maghiari (4,35%). „*Meritul*” pentru această nouă realitate administrativă i-a revenit primariatului lui Aurel Mosora (1934-1937), care a reușit să ridice procentul de la 30% la 74% în rândul salariaților români. În epocă se afirma faptul că acest primar „*a imprimat un spirit românesc tuturor funcționarilor administrației comunale și a sădit un aspect românesc acestei administrații.*”¹⁵

La conducerea Primăriei s-au aflat liberalul Aurel Mosora, în calitate de

primar; Ștefan Colceriu, dr. August Leonhardt ajutoare de primar și Maximilian Lang, secretar al instituției. Remarcăm două nume românești și două germane. Situația era cu totul alta în cadrul celor 12 servicii ale primăriei, unde numele românești erau în proporție de 74%.¹⁶

Între anii 1919-1920 existau în presa de limbă germană din Sighișoara (de fapt singura presă scrisă din oraș la acea vreme) o serie de anunțuri privind organizarea și desfășurarea cursurilor de limba română pentru locuitorii neromâni ai orașului.

Astfel la 1 aprilie 1919¹⁷ începeau 2 cursuri de limba română, împărțite în două module: „*Kurs Dr. Hollitzer Julius I*” și „*Kurs Dr. Hollitzer Julius II*”. Trebuie să remarcăm aici că profesorul Julius Hollitzer, care preda limba română și la liceul german „*G. D. Teutsch*” din Sighișoara îi învăța limba română pe conașionalii săi și nu numai, în cursuri organizate în afara liceului. Peste o săptămână de la deschiderea acestor cursuri erau înscrise 80 de persoane!¹⁸ Un alt curs de limba română era organizat și la sfârșitul lunii ianuarie 1920,¹⁹ tot cu două module.

Un alt aspect deosebit de interesant și valoros pe care l-am surprins în presa epocii au fost cererile diverșilor cetățeni maghiari din Sighișoara de origine etnică maghiară, germană și slovacă pentru a obține cetățenia română. Cererile erau adresate Ministerului Justiției din Regatul României Mari, Comisiei de naturalizări și erau publicate apoi în ziarul local de limbă germană *Groß-Kokler Bote*. Astfel de solicitări pentru cetățenia română erau semnate în mai 1925 de către Albert Magyary, inginer chimist,²⁰ Emil Jurim, inginer, în ianuarie 1926;²¹ Josef Eberl, berar²² sau Rudolf Meltzer.²³ Toți aceștia aveau legături familiale cu Sighișoara, își aveau domiciliul și locul de muncă în oraș și doreau să le păstreze și în noul stat, România Mare.

O modalitate distinctă pentru a susține românizarea în orașul Sighișoara a fost întemeierea Liceului românesc de băieți „*Principele Nicolae*” în anul 1923.

În anii imediat unificării la Sighișoara existau următoarele instituții școlare: un liceu evanghelic german „*Episcopul G. D. Teutsch*”, o școală medie evanghelică de băieți și una de fete, o școală primară evanghelică de băieți și una de fete, o școală medie de stat de fete, o școală primară de stat de băieți și una de fete, 1 școală medie mixtă romano-catolică, o școală confesională primară romano-catolică și una reformată, o școală inferioară de meserii.²⁴

16 *Ibidem*, pp. 36-41.

17 *Idem*, Nro. 2096, den.23 März 1919, XLI.Jahrgang, p. 3.

18 *Idem*, Nro. 2097, den.30 März 1919, p. 3.

19 *Idem*, Nro. 2142, den.25 Januar 1920, p. 3.

20 *Idem*, Nro. 2437, den.20 September 1925, XLVII.Jahrgang, p. 5.

21 *Idem*, Nro. 2420, den.24 Mai 1925, p. 5.

22 *Idem*, Nro. 2455, den.4 Januar 1926, XLVIII.Jahrgang, p. 5.

23 *Idem*, Nro. 2457, den.7 Februar 1926, p. 4.

24 *Anuarul “Socec” al României Mari, 1924, vol. II, București, Ed. “Socec & Co.” S. A., 1925, p. 722.*

Statul român nu dispunea la Sighișoara, după Unire, de un învățământ românesc secundar, care era considerat în epocă vital, de importanță națională pentru “cucerirea” orașului săsesc. Dorind să ocupe locuri însemnate în orașele ardelen, românii din mediul urban au manifestat un interes susținut pentru mobilitatea socială simbolizată și facilitată de școlile românești secundare. Tensiunile care inevitabil au apărut, s-au manifestat între stat, care dorea ca școlile să producă o solidă clasă mijlocie, de nivel scăzut, prin pregătirea de învățători și meseriași, și românii din partea locului, care preferau să acceadă prin intermediul școlilor teoretice la poziții dominante în societatea urbană ardeleană. Astfel cucerirea culturală a orașelor transilvănene s-a derulat ca un proces fizic.

O problemă importantă în această luptă culturală desfășurată în mediul urban a fost aceea a tipului de învățământ potrivit pentru interesele românești – învățământ teoretic sau profesional. Cei mai mulți au considerat învățământul teoretic singura cale către o viață urbană pentru elita românească.²⁵

Membrii comunității românești din Sighișoara au optat și ei pentru un învățământ teoretic, pentru înființarea unui liceu de băieți în oraș. Răspunzând unor solicitări repetate, care au fost susținute de o serie de oameni politici din județul Târnava Mare – inspectorul școlar general cerea la 6 martie 1923 permisiunea din partea ministrului instrucțiunii publice, dr. Constantin Angelescu, să deschidă un liceu de băieți în orașul săsesc Sighișoara: “*Considerând că orașul Sighișoara, ca și orașele din apropiere Ibașfalău [Dumbrăveni] și Mediaș, sunt centre săsești compacte cu puternice organizații culturale, cred că infiltrarea mai adânc în aceste mase a elementului românesc se impune ca o necesitate națională. În acest scop, îmi permit, D-le Ministru, a vă ruga să admiteți în principiu înființarea în Sighișoara a unui liceu de băieți.*”²⁶ În prima *Cronică școlară. Dare de seamă. 1923-1926* a liceului de băieți “*Principele Nicolae*” se sublinia ideea că “*cerinți de ordin cultural național au făcut să se înființeze un liceu de băieți în orașul Sighișoara.*”²⁷

Argumentul cel mai obișnuit în cererile de înființare a școlilor românești a fost cel național. Deși s-au referit la inechități reale și la dorința de a le îndrepta, aceste cereri utilizau în general un procedeu retoric atunci când descriau condițiile locale ca fiind intrinsec legate de interesele statale și naționale.²⁸

În urma cererii adresate Ministerului Instrucțiunii Publice din 6 martie 1923, care a primit răspuns favorabil din partea ministrului s-au deschis în data de 26 septembrie 1923 cursurile primului liceu românesc din Sighișoara. În primul an școlar

25 Irina Livezeanu, *Cultură și naționalism în România Mare 1918 – 1930*. Traducere din limba engleză de Vlad Russo, București, Ed. Humanitas, 1998, pp. 204-205.

26 *Ibidem*, p. 206.

27 *Anuarul Liceului „Principele Nicolae” din Sighișoara. Anul școlar 1926/1927*, publicat de Horia Teculescu, director, Sighișoara, Tipografia Markus, 1927, p. 167.

28 Irina Livezeanu, *op. cit.*, p. 206.

au fost înscriși 172 de elevi împărțiți în 5 clase (169 români și 2 evrei).

În prealabil, la 1 septembrie 1923 a fost detașat la Sighișoara din orașul Râmnicu Sărat (jud. Râmnicu Sărat la acea vreme, astăzi jud. Buzău) Nicolae Petrescu-Zoița pentru a i se încredința direcțiunea liceului nou înființat. La scurt timp după instalare acesta mărturisea: “*Greutățile cu care ne-am luptat au fost aproape de neînchipuit.*” Nicolae D. Petrescu-Zoița ocupase anterior funcția de inspector secundar în Regiunea școlară VI, Craiova.

Nu peste mult timp, la 23 februarie 1924, debutau în cadrul liceului, în prezența ministrului Constantin Angelescu, cursurile de limba română, de istoria și geografia României și cursul de drept constituțional pentru cei care nu erau de origine română. Aceste cursuri au fost urmate în intervalul cronologic februarie – mai 1924 de către 320 etnici minoritari.²⁹

Mediul școlar românesc din Sighișoara nu a avut nici un exponent care să ocupe funcția de director a primului liceu românesc, fiind detașat în acest sens de către Ministerul Instrucțiunii Publice tocmai din Râmnicul-Sărat (Vechiul Regat) – Nicolae D. Petrescu-Zoița, care a condus liceul între 1 septembrie 1923- aprilie 1926. I-au urmat Ioan Medrea (aprilie-octombrie 1926) și el detașat, de la liceul din Dumbrăveni și apoi din octombrie 1926 și până la moartea sa (1942), Horia Teculescu, detașat la rândul lui de la Liceul “*Mihai Viteazul*” din Alba Iulia.

Între anii 1923 - 1941 au frecventat cursurile liceului “*Principele Nicolae*” un număr total de 4.944 elevi din care 4.507 români (91,16%), 316 maghiari (4,25%), 44 sași (0,80%), 44 alții (0,80%) și 33 evrei (0,45%).

Trebuie să remarcăm faptul că în anii 1923-1941 la liceul românesc s-au înregistrat modificări semnificative în componența corpului didactic, sosind la Sighișoara profesori cu licențe de specialitate susținute la universitățile din București, Cluj, Iași, Cernăuți.³⁰

Între anii 1929-1933 a avut loc la liceul românesc o rotație deosebită de cadre didactice, foarte mulți profesori din acest liceu fiind detașați în alte orașe din Transilvania, Moldova și Muntenia.³¹

Din anul școlar 1919/1920 a început să funcționeze la Sighișoara și un gimnaziu românesc de stat, transformat în 1922/1923 într-o școală medie de stat pentru fete, urmând cursurile 95 de eleve.³² Din anul școlar 1923/1924 școala medie de stat de fete

29 *Anuarul Liceului „Principele Nicolae” din Sighișoara. Anul școlar 1926/1927*, p. 164.

30 *Anuarul Liceului „Principele Nicolae” din Sighișoara. Anul școlar 1927/1928 și 1928/1929*. Publicat de Horia Teculescu, director, Sighișoara, Tipografia Miron Neagu, 1929, pp. 310-311.,

31 *Anuarul Liceului „Principele Nicolae” din Sighișoara. Anul școlar 1929/1930 și 1932/1933*. Publicat de Horia Teculescu, director, Sighișoara, Tipografia Miron Neagu, 1933, p. 397.

32 *Anuarul Școlii Medii de Stat pentru fete din Sighișoara pe anul școlar 1922/1923*, publicat de Mihail A. Vitez, director, Sighișoara, Tipografia Friedrich J. Horeth, 1924, p. 19.

a fost transformată din nou, de data aceasta în liceu românesc de fete cu 5 clase, prin ordinul aceluiași ministru al instrucțiunii publice, dr. Constantin Angelescu,³³ care a aprobat înființarea liceului de băieți “*Principele Nicolae*”.

Între anii 1919 – 1941 din totalul de 3199 eleve, 2667 au fost de etnie română (83,36%), maghiară 294 (9,19%), germană 152 (4,75%), evreiască 85 (2,65%), alta 1 (0,03%).

În paralel cu cele două licee românești și-a desfășurat activitatea educațională și liceul german “*G. D. Teutsch*” din Sighișoara, unde au fost introduse cursuri în limba română alături de cele în limbile germană, greacă și latină mai vechi. Din anul școlar 1921/1922 limba de predare maghiară a fost înlocuită cu limba română. Printre profesorii care au predat limba română la acest liceu s-au numărat în anul școlar 1921-1922 Karl Brandsch, dr. Julius Hollitzer, Carl Seraphin.³⁴

Numărul total al elevilor a fost între anii 1921-1941 de 4907, din care români 60 (1,22%), sași 4577 (93,27%), maghiari 192 (3,91%), evrei 41 (0,83%), alții 37 (0,75%).

Istoria românizării orașului Sighișoara a mai înregistrat o etapă prin traducerea și adaptarea în limba română, iar în unele cazuri prin schimbarea efectivă a vechilor denumiri de străzi, piețe și drumuri limitrofe localității. Uneori denumirile noi, românești, au fost folosite în paralel cu cele vechi săsești. Și în ziua de astăzi unele zone ale orașului sunt denumite de către populația românească cu vechile denumiri săsești.

Numele străzilor, piețelor și zonelor din oraș au constituit subiectul interpretărilor și modificărilor timpului. Vechile denumiri săsești sau germane au urmat o clasificare destul de strictă, multe din numele de străzi derivând din mărimea și specificul străzii, din condițiile geologice ale zonei, din marcarea locurilor istorice care au avut legătură cu edificarea orașului. Alte străzi au primit numele pe baza unor criterii economice sau după numele unor personalități ale orașului sau după numele locuitorilor și al reliefului din împrejurimi.³⁵

Consiliul orașului Sighișoara a aplicat decretul nr. 2861 din 9 iulie 1920 emis de guvernul Averescu privind stabilirea noilor denumiri ale străzilor și piețelor din orașele României Mari. În urma propunerilor comisiei române și a celei germane au fost fixate noile nume ale străzilor și piețelor din Sighișoara. Denumirile urmau a fi

33 Anuarul Liceului „Principele Nicolae” din Sighișoara. Anul școlar 1926/1927, p. 164.

34 67. Bericht über die Schuljahre 1917/18-1921/22 des Bischof-Teutsch-Gymnasiums in Schäßburg veröffentlicht am Schlusse des Schuljahres 1921/22 von Dr. Johann Wolff, Rektor, Schäßburg, Buchdruckerei Friedr. J. Horeth, 1922, pp. 3-4.

35 Walter Roth, *Toponymisches von Schäßburg* în *Schäßburger Nachrichten* HOG Informationsblatt für Schäßburger in aller Welt, Nr.10, Heilbronn, den 1. Dezember 1998, 5. Jahrgang, p. 17.

înscrise pe plăcuțe trilingve și fixate la colțul străzilor, pe zidurile caselor sau dacă era cazul pe porțile acestora. Plăcuța trilingvă cuprindea numele străzii sau al pieței în următoarea ordine: română, germană și maghiară, textul trilingv fiind dispus în plan vertical.

Consiliul orașului a căzut de acord asupra denumirii străzii principale a orașului și pieței centrale după numele *Regelui Ferdinand*. Parcul orașului a primit și el numele prințului moștenitor, *Carol*. Totodată s-a convenit, în urma cererilor exprimate de etnicii români ca 3 străzi mai importante ale orașului să poarte nume românești, străzile și piețele unde locuiau majoritar românii să poarte și ele nume românești, iar zonele locuite de sași să păstreze vechile nume istorice de piețe și străzi. Consilierilor sași nu li s-a părut corectă intervenția statului român, prin acțiunea de schimbare a denumirilor străzilor orașului, motivând că localitatea a fost întemeiată cu sute de ani în urmă de etnicii germani și avea atunci, în anul 1920, un caracter săsesc dominant. Comisia statului român, deși se afla în oraș de câteva luni nu a recunoscut pe deplin specificul condițiilor locale cu privire la acordarea numelor românești pentru străzile și piețele orașului. Românii nativi din Sighișoara nu au avut pretenții atât de mari privind noile denumiri pentru străzi.

Pe baza aceluiași decret se mai stabileau și numele firmelor magazinelor din orașele aflate în teritoriile alipite în 1918. Acestea erau indicate în limba română și puteau, în mod facultativ, după alegerea proprietarului, să cuprindă și o altă limbă înscrisă, cu condiția ca textul să fi avut aceeași formulare și mărime ca în limba română.³⁶

În luna martie 1921 se intervenea din nou la denumirea a 12 străzi și piețe din Sighișoara, cele mai importante artere și piețe ale orașului. Numele vechi germane ale acestora erau efectiv schimbate cu altele noi, românești: *Marktplatz* – *Piața Unirii*; *Baiergasse* – *Str. Regele Ferdinand*; *Brunnenplatz* – *General Grigorescu*; *Hintergasse* – *Str. Șt. O. Iosif*; *Hüllgasse* – *Str. Ilarie Chendi*; *Quergasse* – *Str. Simion Bărnuțiu*; *Holzmarkt* – *P-ța Victoriei*; *Grosse Mühlgasse* – *Str. Andrei Mureșanu*; *Schantzplatz* – *P-ța 10 Mai*; *Am Hemchen* – *Str. General Dragalina*; *Holzmarktgasse* – *Str. Mărășești* și *Schassergasse* – *Str. Mihai Eminescu*.

Au mai fost operate și alte modificări asupra denumirilor străzilor de-a lungul perioade interbelice.³⁷ (vezi *Anexa*)

Din cele 68 de străzi și piețe care existau la Sighișoara, 36 (52,95%) aveau denumiri de origine germană (săsești) și au fost adaptate la limba română prin traducerea vechilor nume, iar 32 (47,05%) purtau denumiri noi, românești, prin schimbarea efectivă a vechilor nume istorice. Întâlnim nume românești precum *Regele Ferdinand* sau *Piața Unirii* pentru artera principală, respectiv piața centrală a orașului. A apărut

36 *Groß-Kokler Bote*, Nro. 2178, den.3 Oktober 1920, XLII. Jahrgang, p. 3.

37 *Groß-Kokler Bote*, Nro. 2744, den.2 August 1931, XLII. Jahrgang, p. 5.

chiar și o stradă cu numele de *Română*, indicând realitatea demografică a zonei. Printre alte nume românești de străzi care atrăgeau atenția se distingeau cele purtând numele generalilor de divizie, care au luptat în primul război mondial, *Eremia Grigorescu* și *Ioan Dragalina* precum și numele celebrei bătălii de la *Mărășești*.

Pentru a întregi acest tablou al românizării dorim să adăugăm și o nouă realitate toponimică, care exista consemnată în județul Târnava Mare la nivelul anului 1933. Numele localităților care compuneau plasele acestui județ au fost și ele supuse unui proces direct de românizare. Au existat puține cazuri în care denumirile așezărilor au rămas neschimbate, iar unele dintre cele noi nu aveau nici o legătură directă cu localitatea pe care o indicau. Raportându-ne la Plasa Sighișoara aveam următoarea situație: *Doina (Archita), Basarabi (Criț), Brâncoveni (Saschiz), Bălcescu (Țopa), Codreni (Jacul), Crânguri (Hetiur), Dănești (Daneș), Florești (Felța), Avram Iancu (Apold), Islaz (Roandola), Lunca (Laslea), Mănăstireni (Cloașterf), Pajiște (Valchid), Satunou (Noul Săsesc), Valea Frumoasă (Mălâncrav), Vălișoara (Șapartoc), Viișoara (Seleuș)*.³⁸

Alegerile pentru consiliul orașului Sighișoara din luna iunie 1934 au avut o însemnătate deosebită asupra evoluției și dezvoltării orașului. În epocă, acestea au apărut drept „o luptă decisivă care s-a dat între națiunea română și cea germană pentru consiliul comunal al orașului Sighișoara.” Se foloseau termeni militari pentru a descrie confruntarea electorală, a cărei „miză” a fost de fapt a doua etapă majoră a românizării orașului, după cum au dovedit anii următori alegerilor.

Sașii au fost perfect conștienți de această acțiune în derulare a statului român. În campania electorală din luna mai a anului 1934, susținută masiv de ziarul de limbă germană *Groß-Kokler Bote*, sașii au apelat la o serie de elemente istorice din trecutul Sighișoarei, a cărei construcție s-a datorat generațiilor anterioare de germani. Textele electorale aveau un pronunțat caracter coercitiv, sașii anticipând oarecum ceea ce ar fi urmat în cazul unui eșec electoral. Pentru a înțelege și mai bine starea în care se aflau etnicii germani la momentul alegerilor locale din anul 1934 am desprins un fragment dintr-un text electoral, contemporan perioadei:³⁹ „*Sighișoara este și rămâne săsească, pentru că acest oraș, demn de admirat, cu un trecut glorios, este opera strămoșilor noștri și pentru că noi suntem ferm hotărâți să păstrăm această lucrare, pe deplin onorabilă a poporului nostru, cu orice preț și să o extindem mai departe. Cine aderă la aceste scopuri înalte, își îndeplinește pe 3 iunie datoria sa pentru popor și pentru orașul natal. Acela care la ora deciziei este indiferent sau infidel, ia asupra sa cea mai gravă vină, de neiertat.*”

Din păcate, cu toată determinarea politică a etnicilor germani, catastrofa pentru

38 Horia Teculescu, *Oameni și locuri din Târnava Mare în Anuarul Liceului „Principele Nicolae din Sighișoara pe anii 1929/30 – 1932/33* publicat de Horia Teculescu, director, Sighișoara, Tipografia Miron Neagu, 1933, pp. 372-376.

39 *Groß-Kokler Bote*, Nro. 2891, den.27 Mai 1934, 56.Jahrgang, p. 4.

ei s-a produs, iar rezultatul final al alegerilor i-a scos drept câștigători pe românii din Sighișoara.

Populația orașului era în anul 1934 de aproximativ 13.500 de suflete, din care au avut drept de vot 3.856 persoane (28,63%). Lista nr. 2, cea a sașilor sighișoreni a obținut 1.474 voturi, pe când cea româno-maghiară 1.537, cu 63 voturi mai mult decât sașii.⁴⁰

Ceea ce se omite de multe ori când sunt evocate alegerile locale de la Sighișoara din anul 1934 este faptul că P.N.L. a câștigat alegerile în pact electoral cu P. Maghiar, la care s-au adăugat și voturile evreilor, care au votat lista românilor și maghiarilor. Numai 63 de voturi au înclinat balanța electorală în favoarea românilor, care cu sprijinul P. Maghiar au reușit să înlocuiască pentru prima dată în istoria seculară a orașului de pe râul Târnava Mare administrația germană a localității. Dacă populația românească nu ar fi câștigat alegerile, poate, procesul românizării orașului la nivel administrativ ar fi stagnat o perioadă.

Primarul a fost ales dintre candidații listei nr.1, a P.N.L. în pact electoral cu P. Maghiar, în persoana deputatului liberal Aurel Mosora.⁴¹ În urma alegerilor locale din iunie 1934 nu a fost admis în consiliul comunal al orașului Sighișoara nici un consilier de drept de origine germană, abia în anul 1937, când consiliul a fost reînnoit pe jumătate au fost acceptați 3 consilieri de drept, de origine germană.

La 15 iunie 1934 primul primar român al Sighișoarei, Aurel Mosora își prelua mandatul încredințat de populația românească. Acesta a fost debutul unor transformări ireversibile în istoria orașului Sighișoara.

În cazul „românizării” de la Sighișoara rezultatele au fost mai mult decât satisfăcătoare pentru autoritățile statului român. Principalele metode aplicate pentru românizarea orașului săsesc – înființarea a două licee românești de stat, unul de băieți și unul de fete și promovarea funcționarilor români în administrația județeană și locală – au fost deosebit de fructuoase, cu consecințe de lungă durată. În anii ‘30 ai sec. al XX-lea, mai ales, acest fenomen s-a putut manifesta cu toată intensitatea sa, susținut foarte ferm de guvernele României Mari.

Prin „românizare” în cazul orașului Sighișoara nu am perceput niciodată asimilare, ci am înțeles crearea unui valoros sistem educațional românesc secundar care să permită funcționarea unui învățământ teoretic adecvat necesităților statului român și accesul etnicilor români în cât mai multe funcții publice, la nivel local și județean. Rezultatele au apărut spre finele anilor ‘30 ai secolului al XX-lea și s-au constituit în factori de extremă importanță pentru românizarea administrativă și culturală a orașului de râul Târnava Mare.

40 *Groß-Kokler Bote*, Nro. 2893, den.19 Juni 1934, p. 1.

41 Nistor Cristescu, *Muncă românească. Activitatea Consiliului Comunal a Primăriei Sighișoara (1934-1937)*, Sighișoara, Tipografia Markus, 1937, pp. 33; 98-99.

CAN WE TALK ABOUT A PROCESS OF ROMANIZATION IN INTER-WAR SIGHIȘOARA?

(Summary)

The author of this short study presents a very complex phenomenon during the inter-war Transylvania – the Romanization process of the Saxon town Sighișoara. The study outlines the means of Romanization in inter-war Sighișoara and illustrates the force of this process. The main means of Romanization in the case of Sighișoara were: the administration of the county and of the town, the Romanization of the streets and markets names, the establishment of two Romanian high schools, one for boys, the other for girls in the place of two former Hungarian schools, the organization of Romanian language courses for the Saxons and Hungarians from Sighișoara, especially for the clerks, the election of a Romanian mayor at the local election from June 1934 (the first Romanian mayor in the history of the town), the buildings of a imposing Romanian church and of two Romanian schools, the promotion of the Romanian clerks in local and county administration, in public institutions of the town, in detriment of the Saxons and Hungarian clerks, the increase of Romanian population with 53.13 percent.

The Romanization phenomenon was not a process of assimilation in inter-war Sighișoara.

ANEXA

Nume de străzi și piețe la Sighișoara în anul 1920

Piața Regele Ferdinand – König Ferdinands-Platz - Ferdinand király-tér [înainte Marktplatz]
Parcul Regina Maria – Königin Maria-Park – Mária királyné-park [înainte Elisabethpark]
Strada Prin Carol – Prinz Karl-Strasse – Károly herceg-utca [înainte Parkgasse]
Strada Mihai Viteazul – Mihai Viteazul-Gasse – Mihai Viteazul-utca [înainte Bahngasse]
Strada Libertății – Freiheitsgasse – Szabadság-utca [înainte Bunergasse]
Strada George Lazar – George Lazar-Strasse – George Lazar-utca [acoperă anteriorul Seilergang dincolo de pod precum și Rotische Wiese / umfasst den Seilergang jenseits der Brücke sowie die ehemalige Rotische Wiese]
Strada Horia – Horiagasse – Horia-utca [înainte Bachgasse]
Strada Șaguna – Schagunagasse – Saguna-utca [înainte Neugasse]
Strada Cloșca – Clocagasse – Closca-utca [înainte Grabengasse]
Strada Anton-Pan – Anton Pangasse – Anton Pan-utca [înainte Burghals]
Strada Eminescu – Eminescugasse – Eminescu-utca [înainte Oberer Galtberg]
Strada Avram Iancu – Avram Iancu-gasse – Avram Iancu-utca [înainte Hennerberg]
Strada Zacharie Boiu – Zacharie Boiu-Strasse – Zacharie Boiu-utca [înainte Wiesenberg]
Strada Română – Rumänischegasse – Román-utca [înainte Fuchsloch]
Strada Aurel Vlaicu – Aurel Vlaicu-Gasse – Aurel Vlaicu-utca [înainte Wolkendorfergrund]
Strada Morii Mică – Kleine Mühlgasse – Kismalom-utca

Strada Baier – Baiergasse – Baier-utca
Strada Azilului – Spitalsgasse – Ispotály-utca
Strada Hämchen - Am Hämchen – Hämchen-utca
Strada M. Eisenburger – Martin Eisenburgergasse - M. Eisenburger-utca
Strada În Dos – Hintergasse – Hátsó-utca
Strada Hüll – Hüllgasse – Hüll-utca
Strada Galtberg – Galtberggasse – Galtberg-utca [înainte Unterer Galtberg]
Strada Mică – Kleingasse – Kis-utca
Strada Hain – Haingasse – Hain-utca
Strada Podului – Brücken-Gasse – Hid-utca
Strada Funarilor – Seilergang – Kötélverő-utca [până la Podul Canalului]
Strada Walbaum – Friedrich Walbaum-Gasse - Friedrich Walbaum-utca
Strada Sub Șanț - Unter der Schanze – Sác alatt
Strada Michael Albert - Michael Albert-Strasse - Michael Albert-utca
Strada Târnavei – Kokelgasse – Küküllő-utca
Strada Cornești – Kornescht – Kornescht-utca
Strada Abatorului – Sklachthausgasse – Vágóhid-utca
Strada Între Grădini – Gartengasse – Kert-utca
Strada Crucisa – Quergasse – Kereszt-utca
Strada Piața de Lemne – Holzmarkt-gasse – Fapiac-utca
Dealul Școlii – Schulberg – Deákhegy
Piața Parohială – Pfarrhofplatz – Paplaktér
Strada Parohială – Pfarrergasse – Pap-utca
Strada Școlii – Schulgasse – Iskola-utca
Piața Cetății – Burgplatz – Vártér
Piața Episcopul Teutsch – Bischof Teutsch-Platz – Teutsch püspök-tér
Strada Mănăstirii – Klostersgasse – Kolostor-utca
Strada Șanțului – Schanzgasse – Sác-utca
Strada Tâmplarilor – Tischlergasse – Asztalos-utca
Piața Șanțului – Schanzplatz – Sác-tér
Strada Hundsrück - Hundsrück – Hundsrück-utca
Strada Zidul Cetății – Stadtmauerzeile – Várfal-sor
Strada Turnului – Turmgasse – Torony-utca
Stradela Cetății – Berggässchen – Hegy-utca
Strada Morii Mare – Grosse Mühl-gasse – Nagymalom-utca
Strada Șașului – Schaasergasse – Segesdi-utca
Strada Păstorilor – Hirtengasse – Pásztor-utca
Strada Cnup – Knopfgasse – Knopf-utca
Strada La Hulă – An der Hülle – A hullán
Strada Cânepii – Hanfau – Kenderliget
La Groapa – Lehmgrube – Agyagverem
Strada Podei – Steilau – Podei-utca
Dealul Siechhof – Siechhofberg – Siechhof-hegy
Strada Siechhof – Siechhof – Siechhof

Lunca Poștei – Postland – Posta-rét

Groß-Kokler Bote, Nro. 2178, den.3 Oktober 1920, XLII.Jahrgang, p. 3.

Nume de străzi și piețe la Sighișoara în anul 1921

Strada Mihai Albert – Michael Albertstrasse

Strada La Hulă – An der Hülle

Strada Horia – Bachgasse

Strada Regele Ferdinand – Baiergasse

Strada Mihai Viteazul – Bahngasse

Stradela Cetății – Berggäschen

Piața Episcopul Teutsch – Bischof Teutschplatz

Piața General Grigorescu – Brunnenplätzchen

Strada Podului – Brückengasse

Piața Cetății – Burgplatz

Strada Libertății – Bunergasse

Strada Anton Pan – Burghals

Strada Română – Fuchsloch

Bagendorf

Strada Între Grădini – Gartengasse

Strada Cloșca – Grabengasse

Strada Eminescu – Oberer Galtberg

Strada Galtberg – Unterer Galtberg

Strada Hain – Haingässchen

Strada Cânepii – Hanfau

Strada Avram Iancu – Hennerberg

Strada Șt. O. Iosif – Hintergasse

Strada Păstorilor – Hirtengasse

Strada Lemnelor – Holzmarktgasse

Piața Lemnelor – Holzmarkt

Strada Ilarie Chendi – Hüllgasse

Strada General Dragalina – Hemchen

Strada Mică – Kleingasse

Strada Mănăstirii – Klostergasse

Cnup – Knopf

Strada Târnavei – Kokelgasse

Strada Cornești – Kornescht

La Groapă – Lehmgrube

Piața Unirii – Marktplatz

Strada Andrei Mureșan – Grosse Mühlgasse

Strada Morii Mică – Kleine Mühlgasse

Strada Martin Eisenburger – Eisenburgergasse

Mühlhalm

Klossel

Reploch

Reisel

Strada Șaguna - Neugasse

Strada Prințul Carol – Parkgasse

Strada Parohială – Pfarrhofgasse

Piața Parohială – Pfarrhofplatz

Lunca Poștei – Postland

Strada Simion Bărnuțiu – Quergasse

Strada Funarilor – Seilergang, până la Podul Canalului

Strada George Lazăr – Seilergang, în sus de pod

Siechhof

Dealul Siechhof – Siechhofberg

Strada Sub Șanț – Unter der Schanze

Strada Azilului – Spitalsgasse

Strada Șanțului – Schanzgasse

Strada Școlii – Schulgasse

Strada Mihai Eminescu – Schaasergasse

Strada Abatorului – Schlachthausgasse

Dealul Școlii – Schulberg

Strada Zidul Cetății – Stadtmauerzeile

Strada Podei – Steilau

Strada Tâmplarilor – Tischlergasse

Strada Turnului – Turmgasse

Strada Hundsrück

Str. Ungefug

Str. Wench

Str. Atillashülle

Auf dem Wasser

Kreischgrund

Rohrau

Santesfeld

Seifen

Zwischen den Hüllen

Str. Zaharie Boiu – Wiesenberg

Kulterberg

Wolkendorfer Grund

Groß-Kokler Bote, Nro. 2200, den.6 März 1921, XLII.Jahrgang, p. 2.

Nume de străzi și piețe la Sighișoara în anul 1931

Str. Andrei Mureșanu – Grosse Mühlgasse

Str. Avram Iancu – Hennerberg

Str. Aurel Vlaicu – Wolkendorfer Grund

Str. Azilului – Spitalsgasse

Str. Abatorului – Schlachthausgasse
Str. Anton Pann – Burghals
Str. Cânepii – Hanfau
Str. Cloșca – Grabengasse
Str. Knup - Knopf
Str. Cornești – Kornescht
Str. Dealul Școlii – Schulgasse
Str. Delnițe (lângă Villa Fielk)
Str. Eminescu – Oberer Galtberg
Piața Epicopul Teutsch – Bischof Teutschplatz
Str. Florilor (lângă grădina lui Eder)
Str. Funarilor – Seilergang
Str. Galtberg – Unterer Galtberg
Str. General Dragalina – Am Hemchen
Strada La Groape – Lehmgrube
Str. Gh. Lazăr – Seelergang, dincolo de pod
Str. Hain – Hayngasse
Str. Horea – Bachgasse
Str. Hulă – An der Hülle
Str. Hundsrück – Hundsrücken
Str. Ilarie Chendi – Hüllgasse
Str. Libertății – Bunergasse
Str. Lunca Poștei – Postland
Str. Lemnelor – Holzmarkt
Str. Mihai Viteazul – Bahngasse
Str. Morii Mici – Kleine Mühlgasse
Str. Mică – Kleingasse
Str. Martin Eisenburger – Martin Eisenburgergasse
Str. Mihai Eminescu – Schaasergasse
Str. Mănăstirii – Klostersgasse
Piața 10 Mai – Schanzplatz
Str. Mihail Albert – Michael Albertgasse
Str. Mărășești – Holzmarktgasse
Str. Neagră – (între Str. Păstorilor și Str. Mihai Eminescu)
Strada Paza Oilor (lângă zidul Cetății, către cimitirul catolic)
Str. Păstorilor – Hirtengasse
Str. Prințul Carol – Parkgasse
Piața Parohială - Pfarrhofplatz
Piața Cetății – Burgplatz
Str. Podei – Steilau
Str. Podului – Brükengasse
Str. Regele Ferdinand – Baiergasse
Parcul Regina Maria – Elisabeth Park
Str. Română – Fuchsloch

Str. Simion Bărnuțiu – Quergasse
Str. Sub Monument (către Albești)
Str. Siechhof – Siechhof
Str. Siechhof-Deal – Siechhofberg
Str. Scurtă (lângă moara din Cornești către Abator)
Str. Sub Șanț – Unter der Schanze
Str. Șaguna – Neugasse
Str. Școlii – Schulgasse
Str. Șanțului – Schanzgasse
Str. Șt. O. Iosif – Hintergasse
Str. Tăbăcarilor (stradă înfundată care iese în Str. Mihai Viteazul)
Str. Tâmplarilor – Tischlergasse
Str. Târnavei – Kokelgasse
Str. Turmului – Turmgasse
Piața Unirii - Marktplatz
Str. Valbaum – Walbaumgasse
Str. Zaharia Boiu și Kulterberg (către Șaeș) – Wiesenberg und Kulterberg
Str. Zidul Cetății – Stadtmauerzeile
Str. Târgul Vitelor – Viehmarkt
Str. Mülham

Groß-Kokler Bote, Nro. 2744, den.2 August 1931, XLII.Jahrgang, p. 5.